

מסורת מנחם

ספר יובל

לכבוד מורנו הגאון

רבי מנחם דוב גנק שליט"א

יו"ר מערכת הכשרות OU

מח"ס גן שושנים ד"ח

וברכת יצחק ב"ח

בעריכת

הרב אליהו קרקובסקי

הרב גיל סטודנט

Copyright © 2026 Orthodox Union
OU Press
An imprint of the
Orthodox Union
40 Rector Street
New York NY 10006
www.oupress.org

Published and Distributed by
Jerry Press
An imprint of
Gently Ventures, Copyright © 2026
www.jerrypress.com

ISBN 979-8-9994468-2-4

תוכן העניינים

הקדמה העורכים

11

מכתבי ברכה

- 15 מכתב ברכה הראשל"צ הרב דוד יוסף
16 מכתב ברכה הרב הראשי קלמן מאיר בר
17 דברי ברכה כ"ק מרן אדמו"ר מסקווירא
18 דברי הערכה משה ירחמיאל הלוי איידר
20 איש האשכולות הרב ד"ר יהושע יוסף
22 ואת הנפש אשר עשו בחרן הרב כפיר אריאל זיו
25 מעביר מסורת הרב ד"ר יהושע פן
26 משפט, חסד והצנע לכת בהנהגה ציבורית עולמית הרב שושן קורי

מגנזי הגר"ח וביתו

- 31 מכתב בענייני כשרות הגאון רבי חיים הלוי סאלאוויצ'יק זצ"ל
בענין נבצה מן החטים ומן האורז הגאון רבי חיים הלוי סאלאוויצ'יק זצ"ל,
נערך על ידי הרב יעקב ששון
33 שני מכתבים בענין בנו הגרי"ד והרבנות בבוסטון
הגאון רבי משה הלוי סאלאוויצ'יק זצ"ל
38 פתיחה להלכות נדה הגאון רבי יוסף דוב הלוי סולובייצ'יק זצ"ל
נכתב ונערך ע"י הרב צבי יוסף רייכמן ובנו הרב יצחק רייכמן
40 ביאור שיטת ר"ת ריש מסכת ברכות הגאון רבי אהרן הלוי סולובייצ'יק זצ"ל
55 בענין ארון בבית שני ולאוי דלא יסורו ממנו הגאון רבי משה טברסקי זצ"ל הי"ד
60

מרנן ורבנן די בארעא דישראל

- 67 ברכת עוגות גבינה הראשל"צ הרב דוד יוסף
71 הגבלת גיל שוחטים ובודקים: פסק הלכה הרב הראשי קלמן מאיר בר
84 מצה שנילושה במי פירות הרב הראשי דוד לאו
89 בענין נבואה בעקידת יצחק הרב חיים לייב אילסון
92 תקנת קריאת התורה בציבור הרב משה בקשי דורון
99 מצות הנאפות על דעת להוציאם לחוץ לארץ הרב מרדכי גרוס

אם יש להמנע מלנדות מחשש שהמנודה ישתמד או יצא לתרבות רעה

- 105 הרב אשר וייס
109 בקשת תן טל ומטר הרב דוד כהן
114 בשיטת הרמב"ם בהא דאין עשה דוחה ל"ת ועשה ביבום הרב משה מייזלמן
117 בין ענף עץ עבת לעלי הדס הרב משה ליכטנשטיין
132 בהיתר חרישת 'שדה אילן' בתוספת שביעית הרב דוד פיינשטיין
139 בדין שבירת עצם בפסח הרב חיים פיינשטיין
146 זכירת עמלק ומקרא מגילה הרב מיכל זלמן שורקין
153 עוף מתורבת מביצה הרב יוסף צבי רימון
157 בגדר דין מיגו ומיגו להוציא הרב אריה שפירא

בית גנחובסקי – אכסניא של תורה

- 175 תורה מחזרת על אכסניא שלה הרב אורי שכטר
בדין סיכתא לאתונא – כשמדליק אור לחולה האם ידליק נר או חשמל
176 הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל
182 כוונה שלא לצאת ושחיטת מומר הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל
184 חיוב ברכת המזון מן התורה הרב דניאל בסר
186 בענין צד אחד בריבית הרב שלמה יוסף גנחובסקי
191 ענין יש בו ממש בדיני דרבנן הרב אבא גנק
195 בענין הקשר בין שרץ לחמץ הרב דניאל דוב גנק
198 בדין פנים חדשות בז' ימי המשתה הרב חיים יצחק גנק
הנחת חמץ במקום הפקר, האם מועיל במקום ביעור
200 הרב יצחק בן ד"ר עזריאל גנק
210 בענין גזירה שמא יעבירונו ד' אמות ברשות הרבים הרב משה גנק
213 זכירת וסיפור יציאת מצרים הרב אברהם ידידיה מושל
219 תדיר בהלכות חנוכה הרב יגאל סקלרין
227 גילוי אליהו במשנה קידושין הרב יעקב גנג
המצוות שנשתנו בחו"ל: יו"ט שני של גלויות וברכת כהנים
232 הרב חיים אברהם שיוביץ
235 ברכת עד מאה ועשרים שנה ד"ר מנחם שכטר

גן הכשרות

- 239 תשובה בענין בישול עכו"ם בתפוחי אדמה הגאון רבי ישראל בעלסקי זצ"ל

- 242 בענין בישול עכו"ם במיקרוגל הרב משה אליפנט
בישול עכו"ם בשביל חולה שאין בו סכנה ע"י עוזרת נכריה
- 245 הרב דוד ביסטריצר
- 248 בענין נ"ט בר נ"ט הרב עלי גרשטיין
- 250 בענין ריסוק דברים המוחזקים בתולעים הרב דוד דיק
- 253 ביטול בבדיקת תולעים הרב מרדכי וויליג
לְתֵת שְׁעוּרִים מֵתְבוּאָה חֲדָשָׁה שְׁנַת־עֶרֶב בְּקִמַח חֵיטָה יֶשֶׁן
- 266 הרב יצחק טווערסקי
- 274 בענין קטניות שנשנתנו הרב מרדכי סטרשפסקי
- 279 עניני טעם כעיקר הרב ברוך חיים סיימאן
- 285 בדין בל יראה במין במינו וספק ששים הרב גבריאל פרייס
- 287 בענין ג' הדחות במליחה הרב יששכר דוב קרקובסקי
- 289 תשובה בדין מי חלב, כשרותם והגדרתם הרב שניאור ז. רווח

שׁוֹשְׁנֵי שְׁמַעַתָּא

- 301 ספיית איסור לקטן הרב דן בלומברג
- 305 ענין משמח חתן וכלה הרב ישראל דוד בנדלשטיין
- 307 בענין מי שהוא אנוס בקיום המצוה הרב אשר דב ברנבוים
- 309 יסוד איסור רבית לשיטת הרמב"ם הרב אברהם גארדימער
- 313 מראה אדום ולבן בהלכה ובמחשבה הרב יצחק גוטרמן
- 314 בענין הכנת מקום לארון הרב יעקב אלעזר גרינבלט
- 317 בענין תרי קלי לא משתמעי הרב מיכה גרינלנד
- 319 בענין עד אחד נאמן באיסורין הרב יעקב דרילמן
אשר תקראו אותם לפני מועדם? ערבית וקידוש מבעוד יום במועדים
- 325 הרב יעקב הופמן
- 333 הגרלה לשעירי יוה"כ ואוקי דבר על חזקתו הרב חננאל הרבסמן
- 335 בדין סדר דהגעלה וטבילת כלים הרב משה זביקא
- 338 בענין הבדלה הרב משה היינעמאן
- 341 בענין דבר שאין מתכוין בשבת הרב מנחם טאובס
- 347 בענין אהבת ישראל הרב מאיר טברסקי
- 350 האור הגנוז בנר חנוכה הרב יעקב דוד לובאן
- 358 בענין קדושת ארץ ישראל הרב דניאל לנדר
- 362 שני מיני שמחות חתן וכלה הרב יעקב נויבורגר

367	בסוגיא דקובע סכך ע"י מסמרים הרב צבי מרדכי נוסבוים
371	בענין מצוות של אינו מאמין הרב גיל סטודנט
380	הערות בשיטת רש"י בענין רודף הרב אליהו וואלף הלוי פערעל
383	עובדות ששמעתי ממו"ר הגרמ"ש שפירא זצ"ל הרב יצחק יוחנן פרידמן
386	דברים אחדים הרב יהונתן קורח
390	בענין ירושת רבנות הרב משה דן קרופקא
395	בענין אחרי רבים להטות ואין משגיחין בבת קול הרב אליהו קרקובסקי
401	בענין ברכת אשר ברא וברכת חתנים הרב מיכאל רוזנצוויג
407	שיטת הרמב"ם במקדש במלוה ומכירה במלוה הרב ברוך שלום רייכמן
411	בענין הרגשה בנדה על פי יסודות משיעורי הגרי"ד זצ"ל הרב יצחק רייכמן
414	סברת הר"ן בענין מאכילין אותו הקל הקל הרב יהושע רייניץ
417	בענין חסרון בקליפת האתרוג הרב דניאל ריינס
425	בגדר חיוב כפרה הרב צבי שכטר
427	שיטת הרמב"ם בענין הדלקת המנורה בחוץ הרב שלו' יוסף שפיץ

הקדמה

בדפי ההיסטוריה של הכשרות, שמור למורינו הגאון רבי מנחם גנק שליט"א מקום מיוחד. במשך מ"ה שנים, הרב גנק בנה את הOU למערכת הכשרות הגדולה ביותר בהיסטוריה. הרב גנק הוא האיש אשר העמיד את הכשרות המודרנית על יסודות של מומחיות וארגון, הנהיג את מיסוד הפיקוח, בנה מערך של ידע טכני בתחומים רבים, ואיפשר ההתפתחות הגדולה בעולם הכשרות, עד שנמצאים מאכלים תחת השגחת הOU בכל חנות בארה"ב ובמקומות רבים בכל רחבי העולם.

אבל מלבד תפקידיו כראש מערכת הכשרות הגדולה ביותר שקמה לעם ישראל מעודו, הרב גנק הוא תלמיד חכם מופלג, המשמש גם כרב של קהילת שומרי אמונה באינגלווד, ניו ג'רזי, וגם כראש ישיבה המלמד שיעורים לתלמידים בישיבת רבנו יצחק אלחנן ובעוד ישיבות, וגם מחבר ספרים פורה, שספריו גדושים בחידושי הישרים בסוגיות התלמוד ובמקרא, ע"פ הדרך שרכש מרבו הגדול הגרי"ד הלוי סולובייצ'ק זצ"ל. במסגרות אלו הרב גנק מעמיד תלמידים הרבה, שרבים מהם כיום משמשים עצמם כרבנים ומנהיגים בכל תפוצות ישראל.

בנוסף לכל זה הרב גנק ייסד וערך (עם ידידו הג"ר צבי שכטר שליט"א) כתב העת "מסורה", המוקדש לביור הלכות כשרות ולהפצת תורת רבם הגרי"ד, וגם הקים והנהיג הוצאת הספרים של OU. במשך עשרות שנים השקיע הרב גנק עמל רב ודעת ישרה בעריכה והפצה של דברי רבו, כדי להעביר מסורת הרב לדורות הבאים. באמצעות פעלו, נדפסו סדרה שלמה של ספרי הגרי"ד על הרבה מקצועות התורה, כולל חמשה חומשי תורה, סידור התפילה, הגדה של פסח, מחזורי ר"ה ויוה"כ, וקינות של תשעה באב, כולם עם פירושו הבהיר של הגרי"ד, וכרכים רבים של שיעורי הגרי"ד על מסכתות וסוגיות תלמודיות, ועוד כהנה וכהנה. ומלבד כל זה, הוציאה לאור הוצאת הספרים של OU תחת הנהגת הרב גנק עוד עשרות ספרים תורניים של רבנים ומחברים המעשירים את עולם התורה.

ועל כל אלה, הרב גנק הוא איש חסד מופלא, העושה טוב ודואג לכבודו של המקבל עד שאינו יודע כלל שקיבל חסד. גאונותו של הרב גנק גלוי וידוע לכל, וניכרת הן בתורה שהוא מלמד והן בהחלטותיו הציבוריות. אך פחות ידועה היא יכולתו לסייע לזולת בשקט ובצנעה – אם בהשגת פרנסה, אם במציאת שידוך, ואם בהצלת נפש ממצוקה.

בפרשת כי תבוא נאמר: ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת (דברים כ"ז כ"ו). הרמב"ן שם מביא מהירושלמי בסוטה (ירושלמי סוטה ז'ד) וז"ל: רבי אסא בשם רבי תנחום בר חיאיא: למד ולימד ושמר ועשה והיתה ספיקא בידו להחזיק, ולא החזיק, הרי זה בכלל ארור. הרב גנק למד ולימד, שמר ועשה, והעלה כבוד הבריות במעשי חסד, ומעל הכל הוא החזיק את שמירת התורה והכשרות בארץ ובעולם יותר מכל אדם.

ספר זה, היוצא לאור לכבוד פרישתו של הרב גנק מתפקידו ב-OU Kosher, הוא מנחת כבוד

מאת רעיו, עמיתיו ותלמידיו, העומדים באימה מול גודל מפעליו ורוחב לבו. ואנו שזכינו לעבוד במחיצתו רואים בכרך זה ביטוי קטן של כבוד והכרת טובה לתלמיד חכם יחיד במינו, המשמש לנו מורה דרך ודוגמה לחיים של תורה. תודתנו נתונה לאלו שסייעו בהוצאת הספר, ובפרט להרה"ג ר' דניאל דב גנק שליט"א, שמסר הרבה מזמנו כדי שיצא הספר כראוי לכבוד דודו, ולהרה"ג ר' יעקב הופמן שליט"א, שעבר על רבים מהמאמרים שבספר בעינו הפקחת.

העורכים: אליהו קרקובסקי, גיל סטודנט